

Violències masclistes digitals: Quines són i què hi podem fer?

mossos d'esquadra

**VIOLENCIES MASCLISTES DIGITALS:
QUINES SÓN I QUÈ HI PODEM FER?**

VIOLENCIES MASCLISTES DIGITALS: QUINES SÓN I QUÈ HI PODEM FER?

Autoria:

ALIA

Associació Cultural de Dones
per a la Recerca i l'Acció

Núria Vergés Bosch
Amb la col·laboració de l'advocada Laia Serra

Disseny:

Anna Sala Vila

Il·lustracions:

Tinta Fina

Desembre 2020

Dipòsit legal: B-8767-2021

Finançat per:

 **Generalitat
de Catalunya**

mossos d'esquadra
■ ■ ■ ■

 **GOBIERNO
DE ESPAÑA**

 **MINISTERIO
DE IGUALDAD**

 **Pacto de Estado
ciudadanía digital**

Actividad financiada con cargo a los créditos recibidos del Ministerio de Igualdad (Secretaría de Estado de Igualdad y contra la Violencia de Género)

mossos d'esquadra
■ ■ ■ ■

Índex

PART 1. VIOLÈNCIES MASCLISTES DIGITALS

1. Violències masclistes, també digitals?..... 11

- 1.1. Seguretat digital i violències masclistes
- 1.2. Violències masclistes: definicions i característiques
- 1.3. Violències masclistes digitals

2. Quines són les violències masclistes digitals? ... 15

- 2.1. Violències masclistes digitals en general
- 2.2. Violències masclistes digitals d'alt component tecnològic
- 2.3. Violències masclistes digitals de caràcter sexual

3. Qui són els agressors masclistes digitals?..... 18

- 3.1. Agressors coneguts i relacions sexoafectives
- 3.2. Agressors desconeguts i anonimats

4. A qui agredeixen els masclistes digitals i amb quins impactes? 18

- 4.1. Parelles i exparelles
- 4.2. Interseccionalitats i dones empoderades com a diana
- 4.3. Impactes de les violències masclistes digitals

PART 2. ESMORTEINT LES VIOLÈNCIES MASCLISTES DIGITALS

5. Amb quines polítiques de govern i mesures de les plataformes digitals comptem?..... 21

- 5.1. Polítiques públiques i violències masclistes digitals
- 5.2. Les possibilitats que ens ofereix el marc legal
- 5.3. Els circuits d'atenció de les violències masclistes
- 5.4. Buscant respostes a les plataformes digitals

6. Quines estratègies d'autodefensa podem activar?..29

- 6.1. Estratègies de cures i d'anàlisi de riscos
- 6.2. Estratègies de resposta individual de prevenció i reacció
- 6.3. Estratègies d'acció col·lectiva

7. Bones pràctiques, exercicis i consells per prevenir i millorar la resposta a les violències masclistes digitals 35

- 7.1. Selecció de bones pràctiques institucionals
- 7.2. Selecció de bones pràctiques comunitàries i feministes
- 7.3. Algunes recomanacions per fer la denúncia
- 7.4. Consells legals i documentació de la prova

8. Per concloure 41

9. Referències bibliogràfiques 42

Introducció

Rebre insults o amenaces masclistes a través de les xarxes socials, veure com comparteixen fotografies íntimes sense el nostre consentiment o, fins i tot, com entren al nostre mòbil o ordinador sense permís. Són tres exemples del que anomenem violències masclistes digitals, aquelles agressions que es perpetren a través d'internet, l'ordinador, els mòbils, les xarxes socials, etc., i que sovint tenen lloc combinades amb les violències masclistes presencials. Les violències masclistes digitals ja estan recollides a la llei catalana i aquesta guia vol ser un nou material de suport per fer-hi front.

Abans de començar, convé que ens preguntem: Són sempre segures les relacions digitals que tenim? Quines violències masclistes digitals podem patir? I quines violències poden perpetrar les nos-

tres parelles o exparelles? Fins a quin punt estem en risc? Com podem valorar i identificar aquestes violències digitals? Com podem continuar relacionant-nos en línia de forma segura? Com ens podem cuidar digitalment? Quines eines tenim per defensar-nos dels agressors? En definitiva, com podem tenir unes relacions digitals millors i **com podem transformar el món digital perquè sigui més segur per a totes?**

Amb aquesta guia t'ajudarem a respondre aquestes i altres preguntes, a identificar possibles violències masclistes digitals, així com els agressors i impactes, i a trobar eines per fer-hi front. Tot i que cada cas és particular, intentarem que la guia et sigui útil per començar a prendre mesures i incrementar, així, la teva seguretat i llibertat, també en el món digital.

INJÚRIES I VEXACIONS

PART 1. VIOLÈNCIES MASCLISTES DIGITALS

1. Violències masclistes, també digitals?

1.1. Seguretat digital i violències masclistes

Hi ha moltes maneres d'entendre la seguretat digital ja que es pot viure de manera molt subjectiva i particular. La seguretat es pot entendre com a absència o com a presència. Amb tot, quan pensem en la seguretat digital ens referim a **la capacitat de gestionar i controlar les eines digitals que fem servir per tal que es respecti la nostra privacitat, la nostra intimitat i seguretat** quan naveguem i ens relacionem a internet o a les xarxes socials. Això implica, per exemple, que no ens poden prendre les dades o fotografies sense el nostre consentiment. L'ús que fem de l'ordinador, el mòbil o les xarxes socials ens ha de generar benestar i plaer i, per tant, ningú no ens pot molestar, insultar, amenaçar

o atacar en línia. Ningú no ens pot espiar: hem de poder confiar en les eines de comunicació en línia i en les persones amb qui ens relacionem. En definitiva, **si tenim seguretat digital ens podem expressar i moure lliurement per internet, sense por de ser controlades, vigilades, assetjades o atacades.**

El primer pas per avançar en aquest sentit és, justament, poder identificar què i qui ens ho pot impedir.

A continuació, veurem com les desigualtats de gènere i, en la seva expressió més perversa, les violències masclistes poden ser causants de bona part de la nostra manca de seguretat digital.

1.2. Violències masclistes: definicions i característiques

Segons la Llei catalana 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista, la violència masclista és aquella que “s’exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d’un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l’àmbit públic com en el privat”. Segons la mateixa llei, aquestes violències masclistes poden tenir lloc en l’àmbit sexoafectiu, és a dir, quan són exercides per parelles, exparelles, marits, amants o similars. Però també són presents en l’àmbit familiar: l’agressor pot ser el pare, el germà, el tiet, el cosí, el fill, o similar. Aquestes violències també poden tenir lloc en l’àmbit laboral en cas que ens agredeixi un company de feina, un client o el nostre cap i, finalment, en l’àmbit sociocomunitari, quan els agressors són amics, examics, companys de classe coneguts o desconeguts.

En el preàmbul de la Llei catalana 5/2008 s’explica l’ús de l’expressió violència masclista “perquè el masclisme és el concepte que de forma més general defineix les conductes de domini, control i abús de poder dels homes sobre les dones i que, ahora, ha imposat un model de masculinitat que encara és valorat per una part de la societat com a superior” i com a norma social. Les violències contra les dones, justament, són l’expressió més greu, perversa i dolorosa de la cultura masclista.

1.3. Violències masclistes digitals

Davant l’increment de les violències masclistes que es perpetren o s’agreugen en el món digital, recentment s’ha modificat la llei catalana en matèria de violències masclistes (17/2020) per incorporar-hi les violències masclistes digitals. Justament, les violències masclistes digitals incorporen internet, les xarxes socials, els mòbils i el món en línia com a àmbit i com a forma a través de la qual també podem patir violències masclistes.

L’article 4 d’aquesta norma modificada defineix la forma de violència masclista digital com “els actes de violència masclista i misogínia en línia comesos, instigats, amplificats o agreujats, en part o totalment, amb l’ús de tecnologies de la informació i de la comunicació, plataformes

de xarxes socials, webs o fòrums, correu electrònic i sistemes de missatgeria instantània i altres mitjans semblants que afectin la dignitat i els drets de les dones. Aquests actes causen danys psicològics i, fins i tot, físics; reforcen estereotips; danyen la dignitat i la reputació; atempten contra la privacitat i la llibertat d’obrar de la dona; li causen pèrdues econòmiques, i obstaculitzen la seva participació política i la seva llibertat d’expressió”.

Aquesta llei, a més, considera la violència masclista digital com un tipus de violència que també es pot exercir en l’àmbit de la parella i l’entorn familiar.

Article 5. “La violència en l’àmbit de la parella: consisteix en la violència física, psicològica, digital, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l’home que n’és o n’ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d’afectivitat (...)”.

La nova llei catalana modificada (17/2020) també inclou la violència en l’àmbit digital i la defineix com aquella “violència masclista que es produeix a les xarxes de comunicació digitals, enteses com a nova àgora d’interacció, participació i governança per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació. Entre altres pràctiques, inclou el ciberassetjament, la vigilància i el seguiment, la calúmia, els insults o les expressions discriminatòries o denigrants, les amenaces, l’accés no autoritzat als equips i comptes de xarxes socials, la vulneració de la privacitat, la manipulació de dades privades, la suplantació d’identitat, la divulgació no consentida d’informació personal o de continguts íntims, el dany als equips o canals d’expressió de les dones i dels col·lectius de dones, els discursos d’incitació a la discriminació envers les dones, el xantatge de caràcter sexual per canals digitals i la publicació d’informació personal amb la intenció que altres persones agredeixin, localitzin o assetgin una dona”.

ACCÉS A DISPOSITIUS I CONTROL

2. Quines són les violències masclistes digitals?

2.1. Violències masclistes digitals en general

Pel que fa a les tipologies de violències exercides i seguint la classificació del col·lectiu Donestech (Vergés, 2018 i 2019), assenyalarem **tres grans grups de violències masclistes digitals: les generals, les d'alt component tecnològic i les de caràcter sexual.**

En primer lloc, hi ha les violències masclistes digitals en general, que comporten discursos altament masclistes i per raó de sexe i/o gènere. Els agressors masclistes que les exerceixen busquen menystenir les dones, sobretot les seves parelles i exparelles, així com els seus èxits. Busquen aïllar-les, silenciar-les, controlar-les, menystenir-les, amargar-les i deprimir-les. També intenten disciplinar les dones i fer que retornin als seus rols tradicionals. Poden ser efectives i aconseguir que se sentin menys capaces i, fins i tot, abandonin els espais de treball i de poder que mereixien, així com les tecnologies o xarxes socials que feien servir.

2.2. Violències masclistes digitals d'alt component tecnològic

El segon grup de violències masclistes són les anomenades "alta-

ment tecnològiques" (*tech*) i busquen ampliar o aprofundir en els efectes de les anteriors. D'aquesta manera incrementen les possibilitats virals i grupals i, fins i tot, poden esdevenir massives. **Aquestes violències masclistes requereixen certs coneixements tècnics més o menys sofisticats.** Recordem que en relació amb el grau de coneixements TIC avançats, avui encara hi ha una important bretxa digital i, per tant, els homes encara tenen un accés més privilegiat que les dones a aquest tipus de coneixements i capacitats.

2.3. Violències masclistes digitals de caràcter sexual

El tercer grup de violències digitals són les que tenen caràcter sexual i **busquen danyar, abusar i agredir sexualment les dones, a més de controlar-ne els cossos, la sexualitat i el gaudi.** Sovint, l'agressor pretén fer mal a la dona després d'haver finalitzat la relació de parella a través de la humiliació i la vergonya pública, i la violència es pot estendre al món presencial. Aquesta mena de violències de caràcter sexual són una mostra de la voluntat de domini dels cossos i les sexualitats de les dones, la voluntat d'intentar posseir-los i utilitzar-los egoïstament com a servei sexual, així com de refermar la cultura de la violació i reforçar la masculinitat hegemònica.

VIOLENCIES MASCLISTES DIGITALS

ELS INSULTS I LES INJÚRIES PER RAÓ DE SEXE, GÈNERE I/O ORIENTACIÓ SEXUAL:

TITLLAR DE PUTA, GORDA, BRUIXA, SUDAKA, LLETJA, ZORRA, BOLLERA, BOJA, HISTÈRICA, ETC.

EL DISCURS D'ODI

PARLAR AMB ODI I AGRESSIVITAT CONTRA LES DONES.

EL DESPRESTIGI O LA DIFAMACIÓ EN LÍNIA

EMETRE INFORMACIÓ NEGATIVA, FALSA O DISTORSIONADA A TRAVÉS DE VÍDEOS, TEXT O IMATGES PER PERJUDICAR LA REPUTACIÓ, LA FAMA O L'HONOR.

EL CIBERASSETJAMENT

ENVIAR MISSATGES DE MANERA REPETITIVA I, FINS I TOT, COMPULSIVA A FI DE CONTROLAR O ACONSEGUIR QUE ES FACI ALGUNA ACCIÓ COM A CONSEQÜÈNCIA DE L'ESGOTAMENT.

LES AMENACES

AMENACAR DE FER ALGUNA COSA CONTRA LA DONA I, FINS I TOT, DE VIOLAR-LA, FER-LI MAL O MATAR-LA A ELLA O ALS FILLS.

LA PROHIBICIÓ D'ÚS

PROHIBIR L'ACCÉS, L'ÚS I LA PUBLICACIÓ A INTERNET, APLICACIONS I/O DISPOSITIUS I TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ.

EL SILENCIAMENT

ATACAR, SOVINT DE MANERA SISTEMÀTICA, SERVIDORS, LLOCS WEB O PERFILS DE DONES, SOVINT FEMINISTES, AIXÍ COM DUR A TERME UN BOMBARDEIG QUE, DE VEGADES, S'EXERCEIX EN GRUP PER SILENCIAR O INVISIBILITZAR AQUESTS PERFILS.

LA SUPLANTACIÓ I EL ROBOTARI D'IDENTITATS

FER VEURE QUE S'ÉS UNA DONA PER FER-LA QUEDAR MALAMENT O PERQUÈ ALTRES PERFILS LA CONTACTIN, PER EXEMPLE, PER TENIR CITES SEXUALS DIGITALS.

EL LLUM DE GAS¹

UTILITZAR INFORMACIÓ FALSA O DISTORSIONADA PER CONFONDRE LA DONA, FER-LI CREURE QUE S'HA TORNAT BOJA I QUE PATEIX IMAGINACIONS.

EL SEGUIMENT I VIGILÀNCIA DE MOVIMENTS

CONTROLAR ELS MOVIMENTS DE LA DONA, PREGUNTANT CONSTANTMENT O SEGUINT ELS SEUS MOVIMENTS FÍSICS O VIRTUALS MITJANÇANT PROGRAMES ESPIA.

EL CRACKEIG DE COMPTES

ENTRAR EN ELS COMPTES I PERFILS DIGITALS DE MANERA FRAUDULENTA AMB L'OBJECTIU DE FER MAL.

EL DOXING²

BUSCAR INFORMACIÓ SISTEMÀTICA EN LÍNIA SOBRE UNA DONA I UTILITZAR-LA PER FER-LI MAL.

EL CONTROL REMOT

FER SERVIR PROGRAMES I DISPOSITIUS ESPIA O DE VIGILÀNCIA PER CONTROLAR ELS MOVIMENTS EN LÍNIA I OFFLINE DE LES DONES.

LES AMENACES DE VIOLACIÓ

AMENACAR D'AGREDIR SEXUALMENT, DE FER TOCAMENTS, PENETRACIONS O SIMILARS.

L'ASSETJAMENT SEXUAL

CONTACTAR I MOLESTAR REPETIDAMENT AMB CONTINGUTS SEXUALS O FER QUE ALTRES CONTACTIN AMB LA PERSONA PER À CITES SEXUALS.

LA PORNOGRAFIA NO CONSENTIDA

DISTRIBUIR IMATGES I VÍDEOS ÍNTIMS SENSE CONSENTIMENT O, FINS I TOT, ACONSEGUITS MALICIOSAMENT COM, PER EXEMPLE, FOTOGRAFIES FETES PER SOTA DE LA FALDILLA.

ELS COMENTARIS DE CONTINGUT SEXUAL

DES D'EMETRE ELS CONEGUTS "PIROPOS" VERDS FINS A TITLLAR DE PUTA, FRESCA O FÀCIL UNA DONA AMB VOLUNTAT DESPECTIVA.

EL GROOMING

CAPTAR MENORS PER ABUSAR-NE SEXUALMENT O FER-LOS VÍCTIMES DE TRÀFIC DE PERSONES PER A L'EXPLOTACIÓ SEXUAL.

L'EXHIBICIONISME DIGITAL

ENVIAR COMENTARIS I IMATGES DE CARÀCTER SEXUAL SENSE HAVER-HO DEMANAT NI HAVER-NE OBTINGUT EL CONSENTIMENT.

EL REGISTRE I LA DIFUSIÓ DE VIOLACIONS EN DIRECTE

ENREGISTRAR UNA VIOLACIÓ I COMPARTIR-LA A LES XARXES I AMB ALTRES GRUPS, COM EN EL CAS DE "LA MANADA".

LA SEXTORSIÓ

UTILITZAR FOTOGRAFIES O VÍDEOS ÍNTIMS PER EXTORSIONAR ECONÒMICAMENT O A CANVI D'ALTRES FAVORS, TAMBÉ SEXUALS.

LA INDUCCIÓ AL FEMINICIDI

CONVIDAR O PRESSIONAR CAP AL SUÏCIDI A TRAVÉS DE LES XARXES SOCIALS, REPETIR A UNA DONA QUE HAURIA DE DESAPARÈIXER O D'ESTAR MORTA.

1 - El *llum de gas* no és una conducta tipificada com a delicte en l'actual Codi penal i, per tant, no és denunciable.

2 - El *doxing* tampoc és una conducta tipificada com a delicte en l'actual Codi penal i, per tant, no és denunciable.

3. Qui són els agressors masclistes digitals?

3.1. Agressors coneguts i relacions sexoafectives

Atenent al perfil dels agressors, com passa de forma presencial, gran part de les violències digitals són exercides per persones conegudes i **la gran majoria dels agressors solen ser homes, sovint parelles i exparelles de les agredides**. Segons l'estudi de l'Agència Europea de Drets Fonamentals (FRA, 2014), un 70% de les dones que havia patit assetjament sexual havia patit també alguna forma de violència física o sexual per part de la seva parella i un 77% de les dones que havien viscut assetjament en línia també havien experimentat altres formes de violència presencial per part de les seves parelles. **En la majoria de casos, doncs, els agressors són parelles i exparelles i, per tant, parlem de violència íntima de parella**. Tot i que, com passa presencialment, les violències també poden ser perpetrades per misogínia per altres coneguts, com ara familiars, companys de feina, companys d'escola, veïns o clients, així com desconeguts.

3.2. Agressors desconeguts i anonimats

Una particularitat de les violències masclistes digitals és que permeten un grau més alt d'anonimat. Persones que de cara no s'atreveixen a dir certes coses o a tenir certs comportaments, no es reprimeixen tant a l'hora d'atacar i violentar les dones en l'àmbit digital. És possible que pensin que la màscara de l'anonimat els protegeix. Tanmateix, pot passar que aquests agressors desconeguts resultin ser molt coneguts, com ara parelles o exparelles de les agredides, quan se'n descobreix la identitat. Finalment, cal recordar que alguns d'aquests agressors també poden aprofitar les seves amistats en línia per dur a terme atacs en grup.

4. A qui agredeixen els masclistes digitals i amb quins impactes?

4.1. Parelles i exparelles

Com dèiem, la gran majoria d'agressors digitals són homes i la majoria de violències masclistes digitals les pateixen dones i persones que s'expressen en femení. **En la majoria de casos, les dones coneixen els seus**

agressors perquè aquests són parelles, exparelles o persones amb qui han mantingut alguna relació **sexoafectiva o íntima**, encara que sigui puntual o esporàdica. I, com hem vist, les parelles i exparelles poden actuar sota un pseudònim o de manera anònima.

4.2. Interseccionalitats i dones empoderades com a diana

De les violències masclistes que s'exerceixen contra les dones, **destaquen les agressions de caràcter sexual sobre les més joves**, ja que els usos d'internet i les xarxes socials entre aquest col·lectiu són molt intensos. També **són especialment violentades en línia les dones racialitzades, així com les que tenen algun tipus de diversitat funcional i les persones LGTBIQ**.

És important, doncs, remarcar la possibilitat de discriminació múltiple i encavalcada, és a dir, la interseccionalitat. També **creixen els atacs directes a dones que opinen públicament i que estan empoderades**, com són les feministes, periodistes o dones que treballen en àmbits tradicionalment masculinitzats.

4.3. Impactes de les violències masclistes digitals

Les violències masclistes digitals, encara que a priori puguin semblar més innòcues per a les dones i persones LGTBIQ* perquè són menys físiques, poden tenir un abast més gran i esdevenir molt més nocives a llarg termini. **Els impactes són greus pel que fa a la salut psicològica** i, entre altres coses, provoquen angoixa, por o depressió. Però també poden generar **impactes físics**, com mal de cap, esgotament, nàusees o fins i tot suïcidi. Aquestes violències masclistes digitals poden tenir també **impactes socials, culturals i relacionals** perquè busquen, justament, l'aïllament i el silenci. Com a conseqüència d'aquestes violències, les persones agredides poden patir impactes **educacionals i laborals**, com pot ser el fet d'haver d'abandonar els estudis o la feina. Això pot implicar pèrdues **econòmiques**, però també de capacitat de **poder i de participació política**, perquè, per exemple, quan els perfils digitals de les dones es veuen forçats a estar inactius, aquestes perden capacitat d'incidència política i de relació amb altres veus. Finalment, les violències masclistes digitals restringeixen la llibertat de les agredides. Tenen impactes respecte a la seva **llibertat d'expressió i de moviment** dins i fora el món digital. A més, provoquen **censures i autocensures** i restringeixen la generació d'històries i d'espais digitals amigables.

EXTORSIÓ SEXUAL

PART 2. ESMORTEINT LES VIOLÈNCIES MASCLISTES DIGITALS

Si a la primera part hem vist què són i com són les violències masclistes digitals, qui les exerceix i sobre qui i amb quins impactes, en aquesta segona part coneixerem millor les respostes institucionals, de les empreses i de la societat civil. També veurem les estratègies que podem activar per fer-hi front.

5. Amb quines polítiques de govern i mesures de les plataformes digitals comptem?

5.1. Polítiques públiques i violències masclistes digitals

Les violències masclistes digitals són un fenomen relativament nou del qual encara desconeixem molts detalls. Fa poc que s'han començat a fer estudis, a recopilar dades i a situar aquesta problemàtica a l'agenda política i institucional, tant en l'àmbit internacional com nacional.

Com hem vist, a Catalunya, la nova Llei catalana 17/2020, que reformula la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista, ens dota d'un marc d'oportunitats per col·locar aquesta problemàtica a l'agenda política i institucional i desplegar serveis i actuacions per fer-hi front amb més contundència. Aquesta normativa, a més, inclou un nou article 8 bis, que prioritza certs àmbits d'actuació pública, també en relació amb la recerca:

“La recerca en violència masclista digital s’ha d’orientar a la tipologia de dones que reben aquesta violència, el tipus de violència que reben, la seva freqüència, el tipus de perfils que la protagonitzen i que divulguen aquests discursos, les plataformes on els abusos i la violència tenen lloc, l’impacte d’aquesta violència individualment i pel que fa als drets fonamentals de les dones i als drets humans, la resposta policial i judicial, l’índex de denúncies efectivament presentades respecte al nombre de les que es podrien i s’haurien d’haver presentat, i les causes per les quals no s’arriben a presentar o són arxivades, l’impacte en les persones que denuncien la violència exercida cap a la dona i la resposta institucional de protecció d’aquestes persones.”

5.2. Les possibilitats que ens ofereix el marc legal

El marc legal de les violències masclistes digitals abasta diferents jurisdiccions, cadascuna de les quals en regula aspectes concrets.

En l'àmbit estatal, la **Llei orgànica 1/2004 de violència de gènere** preveu l'obligació de tots els mitjans de comunicació social de fomentar la protecció i la salvaguarda de la igualtat entre homes i dones, evitant tota discriminació. La **Llei orgànica 3/2007 d'igualtat entre homes i dones** conté algunes previsions sobre el desenvolupament de la igualtat en la societat de la informació i d'altres sobre els mitjans de comunicació, inclosos els privats. Per la seva banda, la **Llei 34/2002 de serveis de la societat d'informació** conté diverses previsions relatives a la responsabilitat de prevenir la discriminació. Aquesta normativa és important perquè regula la responsabilitat dels

prestadors de serveis d'acord amb la doctrina del “coneixement efectiu”, que suposa que no tindran responsabilitat en els continguts divulgats per tercers, excepte si tenen coneixement que existeixen. Finalment, cal mencionar l'**Avantprojecte de llei orgànica de llibertat sexual estatal**, que inclou diverses mesures sobre les violències sexuals digitals, com ara dotar de més protagonisme l'Agència Espanyola de Protecció de Dades per eliminar continguts violents o discriminatoris contra les dones, o col·laborar amb el sector privat de les TIC. Al mateix temps, també s'està tramitant un **projecte de llei orgànica de protecció integral de la infància**, que conté mesures dirigides a la protecció dels infants a internet.

Finalment, la **Llei d'igualtat 17/2015** preveu mesures en la societat de la informació i la perspectiva de gènere relacionades amb la recerca i la contractació pública.

EN QUINS DELICTES PODEN ENCAIXAR LES VIOLÈNCIES MASCLISTES DIGITALS?

El Codi penal conté diversos delictes en què poden encaixar les violències masclistes digitals més habituals:

EL DELICTE D'AMENACES

EL DELICTE CONTRA LA INTEGRITAT MORAL

EL DELICTE D'INJÚRIES O CALÚMNIES

EL DELICTE D'EXTORSIÓ

EL DELICTE DE COACCIONS

EL DELICTE D'ASSETJAMENT O STALKING

EL DELICTE D'ASSETJAMENT LABORAL SEXUAL O PER RAÓ DE SEXE

EL DELICTE DE SEXSPREADING (MAL ANOMENAT 'SEXTING' O 'PORN REVENGE') O DIVULGACIÓ DE CONTINGUTS ÍNTIMS

EL DELICTE D'INCITACIÓ A L'ODI MISOGIN

EL DELICTE DE TRENCAMENT DE CONDEMNA (INCLOU L'INCOMPLIMENT DE L'ORDRE DE NO APROPAMENT I/O COMUNICACIÓ A TRAVÉS DE TERCERES PERSONES I MITJANS INFORMÀTICS O TELEMÀTICS)

EL DELICTE DE REVELACIÓ DE SECRETS O ACCÉS INCONSENTIT ALS DISPOSITIUS DE LA DONA

EL DELICTE D'ENGANY A MENORS PER ASSOLIR CONTACTES SEXUALS O MATERIAL SEXUAL

ELS DANYS A FITXERS O EQUIPS INFORMÀTICS, ENTRE D'ALTRES

5.3. Els circuits d'atenció de les violències masclistes

A Catalunya, la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista i la modificació 17/2020 posen les bases perquè les institucions públiques i els diferents agents implicats actuïn de manera coordinada **per generar una Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral per a les dones que pateixen violència masclista i per coordinar esforços per eradicar aquestes violències masclistes**. Concretament, el Protocol Marc que es desprèn d'aquesta llei incideix tant en el desplegament de mesures de prevenció i sensibilització, com en mesures d'atenció, recuperació i reparació.

Cada territori ha desenvolupat els seus circuits i protocols amb itineraris específics d'atenció a les dones que estan rebent violència masclista i que es coordinen tant en l'àmbit local com comarcal, intercomarcal i nacional. Això implica que **la cobertura gratuïta per a les dones de tots els territoris està garantida, però que depenent de la localitat es disposaran d'uns serveis o circuits específics**.

Els diferents serveis, institucions i agents implicats treballen de manera coordinada. Això vol dir que si, per exemple, una dona va al CAP i manifesta que està patint algun tipus de violència masclista, serà derivada de manera immediata a un circuit especialitzat que l'atendrà.

Per rebre informació i assessorament, ens podem adreçar als serveis de la xarxa integral que es mostren al quadre de la pàgina següent. **Si, a més d'informació i assessorament, volem posar una denúncia, podem fer-ho a qualsevol comissaria dels Mossos d'Esquadra i als jutjats.**

QUINS SÓN ELS PRINCIPALS SERVEIS ESPECIALITZATS EN VIOLÈNCIES MASCLISTES?

Telèfon d'emergències 112

És un servei d'atenció de trucades d'urgència, d'accés gratuït per a totes les persones des de qualsevol tipus de telèfon, fix o mòbil, que ofereix resposta immediata les 24 hores del dia els 365 dies de l'any.

Mossos d'Esquadra

Es recullen denúncies les 24 hores del dia els 365 dies de l'any. Totes les comissaries tenen un Grup d'Atenció a la Victima (GAV) format per agents especialitzats que ofereixen informació i assessorament específic en l'àmbit de les violències masclistes, domèstiques i d'odi i discriminació.

Bústia dels Mossos d'Esquadra d'informació i assessorament de les violències masclistes

Per adreçar-s'hi cal escriure a: mossos.atenciovictimes@gencat.cat

Servei d'Informació i Orientació Telemàtica de Víctimes de Delictes

Telèfon gratuït: 900 12 18 84, de 8 a 20 h.

S'hi pot trucar amb independència de l'edat, del sexe i de la nacionalitat, així com del delicte que s'ha patit.

També es pot enviar un correu electrònic a: infovictimesdelicte.justicia@gencat.cat

Línia d'atenció de l'Institut Català de les Dones 900 900 120

Serveis de Barcelona:

- * PIAD (punts d'Informació i Atenció a les Dones)
- * SARA (Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida)
- * CMAU-VM (Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència per Violència Masclista)
- * SAH (Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions no violentes)

Més informació i contactes a: <http://w110.bcn.cat/portal/site/Dones>

Serveis municipals o comarcals:

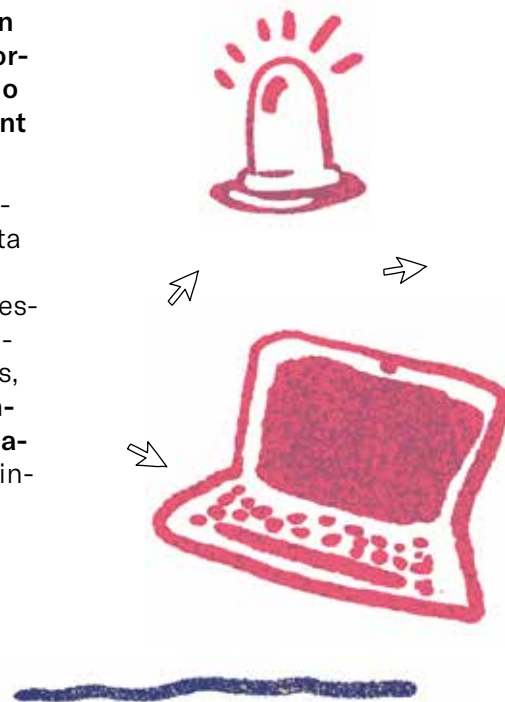
- * SIAD (Servei d'Informació i Atenció a les Dones) d'àmbit municipal, es troben als municipis catalans de més de 20.000 habitants.
- * SIE (Servei d'Intervenció Especialitzada de Violències Masclistes), d'abast comarcal. Actualment n'hi ha al Barcelonès Nord, Manresa, Igualada, la Catalunya Central, l'Alt Pirineu i Aran, les Terres de l'Ebre, Lleida, Mataró, el Gironès, el Vallès Occidental i Oriental, el Tarragonès, el Garraf, el Penedès i Granollers.
- * Oficines d'Atenció de l'Institut Català de les Dones d'abast provincial. N'hi ha a: Barcelona, Lleida, Tarragona, Girona i les Terres de l'Ebre.

5.4. Buscant respostes a les plataformes digitals

La majoria de plataformes de xarxes socials i digitals que fem servir són plataformes comercials gestionades per empreses, com Google, Apple, Facebook, Amazon o Microsoft (GAFAM). Pertanyen a grans multinacionals que busquen maximitzar el benefici en el marc de l'economia digital i tenen una gran rellevància a l'hora de dictaminar els marcs i les formes de governança a internet. Tot i que encara no disposen de mecanismes accessibles, efectius i transparents per obtenir protecció davant les violències masclistes digitals, **totes les plataformes disposen d'algun mecanisme per comunicar i reportar vulneracions de la privacitat o continguts inapropiats mitjançant formularis.**

Així, l'obtenció de respostes efectives segueix depenent de l'estreta col·laboració dels governs amb el sector privat de les TIC. A l'Estat espanyol comencen a establir-se alguns mecanismes d'ajuda públics, com el **Canal Prioritari de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades**, on es poden denunciar contin-

guts violents o sexuals que circulen per internet sense el consentiment de les persones afectades (<https://www.aepd.es/canalprioritario>). La Llei catalana 17/2020 de reforma de la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista justament urgeix, a l'article 27, a treballar en aquesta direcció i insta el govern català a establir convenis amb les plataformes intermediàries d'internet.

TIPUS DE DENÚNCIES D'ASSETJAMENT EN LÍNIA A LES PLATAFORMES DIGITALS

➔ DENUNCIAR PER PORNOGRAFIA O NUESA:

La majoria de les plataformes prohibeixen aquest material.

➔ DENUNCIAR PER PRIVACITAT O PER PROTECCIÓ DE DADES:

La majoria de les plataformes ofereixen eines quan les nostres dades personals són revelades sense consentiment.

➔ DENUNCIAR PER DRET DE SUPRESSIÓ (DRET A L'OBLIT):

La dona interessada hauria de tenir dret a obtenir la supressió de les seves dades personals.

Més informació sobre com reportar el cas a buscadors, xarxes socials, gestors de continguts, llocs web i serveis de missatgeria:

<https://acoso.online/es/reporta-el-caso-en-las-plataformas-de-internet>

AMENACES I COACCIONS

6. Quines estratègies d'autodefensa podem activar?

6.1. Estratègies de cures i d'anàlisi de riscos

Mentre continuï havent-hi agressors i dificultats per erradicar les violències masclistes des de tots els àmbits, és important que no abandonem les xarxes socials ni ens aïllem encara més, sinó que ens centrem a cuidar-nos i a minimitzar riscos en les nostres pràctiques digitals.

La primera manera de cuidar-nos és buscar informació i suport. Podem acudir, per exemple, a la Xarxa d'Atenció i Recuperació, on rebrem atenció i suport psicològic i jurídic especialitzat, tant davant d'agressions masclistes digitals com *offline*. També podem trobar informació i assessorament a qualsevol de les comissaries dels Mossos d'Esquadra de Catalunya i, específicament, a través del Grup d'Atenció a la Víctima (GAV).

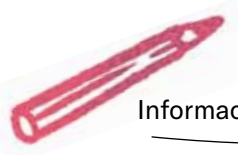
Els col·lectius de dones i portals especialitzats en violències masclistes digitals, com per exemple, *acoso.online*, *donestech*, *ciberseguras* o *takebackthetech*, ofereixen molts manuals d'ajuda i caixes d'eines de seguretat digital. També podem trobar ajuda especialitzada en entitats o professionals que

treballen directament per fer front a les violències, com advocades o psicòlogues feministes.

Com que, a més, la necessitat de suport en l'àmbit digital pot anar acompanyada d'altres necessitats físiques o mentals, cercar teràpies especialitzades o massatges poden ser també camins útils.

Per cuidar-nos més, però, també és clau que analitzem bé la nostra situació i detectem els riscos digitals. Això implica, per exemple, que analitzem com ens presentem en línia (com és la nostra identitat digital) i vegem fins a quin punt estem en risc, si el podem assumir i si podem gestionar-ne els danys. Per fer-ho, caldrà **aturar-nos i escoltar com estem i què volem, i valorar si cal que descansem de certes xarxes socials, endrecem els nostres espais (també digitals) o bé, a la inversa, si sentim que és el moment de reactivar-nos en el camp digital d'una manera més segura.**

VALOREM ELS RISCOS?

Informació personal identificable (IPI)

- DNI -----
- Nom legal -----
- Direcció de casa -----
- Telèfon -----
- Direcció IP -----
- Direcció Mac -----
- Matrícula del vehicle -----
- Número de la SS -----
- Fotos -----
- Empremta dactilar -----
- Iris -----
- ADN -----

Informació personal sensible (IPS)

- Origen ètnic -----
- Creences religioses -----
- Orientació sexual -----
- Identitat sexual -----
- Historial mèdic -----
- Historial de passaport/viatges -----
- Arbre genealògic/familiars -----
- Xarxes de pertinença -----
- Pertinença a col·lectius -----
- Assistència a manifestacions -----
- Col·laboració en campanyes -----
- Suport a col·lectius -----

Possibles riscos digitals en perspectiva de gènere?

Risc digital	Probabilitat	Impacte	Què fem?
Ex. Insult sexista al meu compte de Twitter	1= Molt baixa 5= Molt alta 4	1= Gravetat/severitat/intensitat baixa 5= Gravetat alta 3	

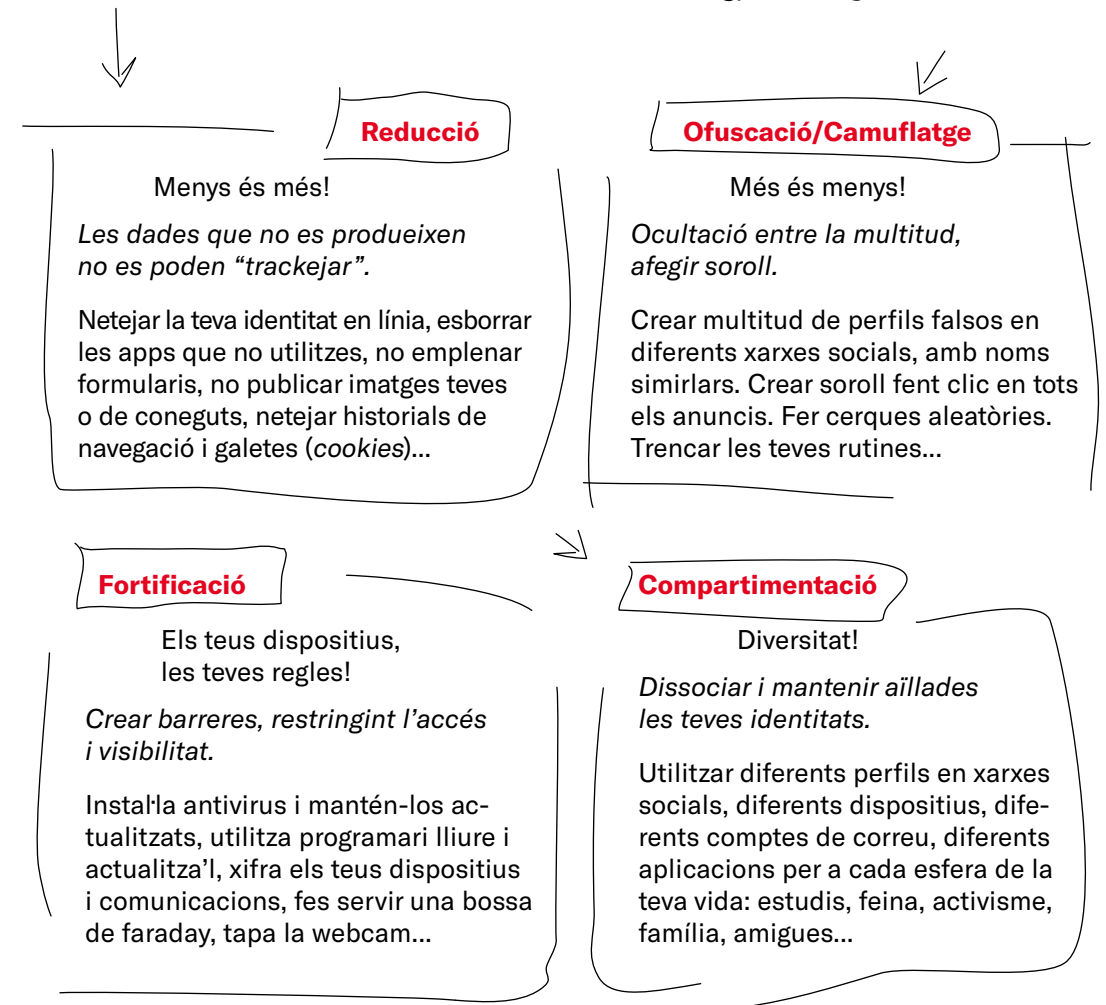
A més de cuidar-nos, l'anàlisi de riscos també esdevé clau per fer front a les violències masclistes digitals. Entre altres factors, aquesta anàlisi implica revisar quina informació personal identificable estem compartint en línia (DNI, nom legal, adreça, telèfon privat, matrícula, fotografies, empremtes dactilars, ADN, etc.), així com quina informació personal sensible està disponible (creences religioses, historial mèdic, xarxes de pertinença, opció sexual, etc.). En el cas de les fotografies íntimes, per exemple, podem esborrar-les directament, guardar-les

al marge de la xarxa o, també, utilitzar eines d'ocultament que evitin reconèixer la nostra identitat.

D'alguna manera, **revisar què diu internet sobre nosaltres ens permet veure la nostra ombra digital**, és a dir, el rastre que hem anat deixant en el nostre camí digital al llarg dels anys. Identificar-ho ens ajudarà a detectar si ens cal algun tipus de mesura de desindexació o d'activació del dret a l'oblit, que consisteix a demanar als buscadors que treguin certa informació personal nostra que encara circula.

6.2. Estratègies de resposta individual de prevenció i reacció

Com a mesures de cura i prevenció **hi ha un seguit d'estratègies de mitigació i resistència que ens permeten seguir a internet i a les xarxes socials**, encara que sigui amb els perfils parcialment modificats.

També tenim a l'abast una sèrie de mesures destinades a incrementar la seguretat de les nostres pràctiques digitals, com per exemple, la navegació anònima o d'alta seguretat a través del programari lliure TOR, aplicar mesures de comunicació encriptada, utilitzar servidors anònims o una xarxa segura a la llar. Per incrementar la seguretat també pot ser útil prioritzar eines lliures i segures en cada ús. Això vol dir fer servir les plataformes, la missatgeria i, en general, allò que es desenvolupa amb programari lliure.

Documentar i investigar el nostre cas pot ser també una via útil individualment. **És convenient que certifiquem les proves digitals perquè siguin eficaces en possibles denúncies** (per exemple, a través d'empreses i serveis de certificació digital en línia o davant de notari, perquè sovint una simple captura de pantalla no és una prova suficient en la via legal). D'una forma semblant, **també podem buscar i recopilar informació sobre els agressors o els possibles agressors, cosa que servirà per al nostre cas i per a casos futurs que pugui cometre el mateix agressor o grups d'agressors.**

Denunciar és una de les estratègies més recurrents per a les supervivents de les violències masclistes digitals. És molt útil quan la denúncia es combina amb l'estratègia anterior, és a dir, quan es compta amb un mínim de documentació prèvia. Ara bé, la denúncia es pot fer de

diverses maneres, a vegades combinades, però la poca recerca que tenim al respecte ens avisa que **no totes les vies són sempre efectives i que cal fer una bona anàlisi situada i cas a cas** (Igareda et al. 2019).

Potser la via per denunciar de manera més immediata i situada és fer-ho a través dels canals que ofereixen les mateixes plataformes digitals on patim les violències masclistes. Tot i això, **és important que també denunciem el nostre cas davant les autoritats legals perquè això permet accedir a la justícia, registrar i constatar públicament les diferents formes de violència, l'evolució dels mitjans emprats, i aporta coneixement per poder establir estratègies de prevenció i detecció.**

6.3. Estratègies d'acció col·lectiva

Tot i que bona part de les violències masclistes poden ser individuals, sovint perpetrades per part de parelles i exparelles, una eina de millora per sortir de l'aïllament que ens causen pot ser l'acció col·lectiva.

Construir xarxes de suport, offline i en línia, amb amiguets, veïnat, familiars o altres persones del nostre entorn més proper ens pot ajudar a estar millor i a recuperar-nos abans. Així, a més, podem contrarestar la pressió cap a l'aïllament que sovint busquen els agressors.

Les entitats i associacions del nostre entorn també poden ajudar-nos i fer d'altaveus en cas de necessitat o urgència. Recopilen casos i investiguen a fi d'ajudar a identificar i visibilitzar aquestes violències masclistes digitals, conèixer més com funcionen i explorar noves vies per a la superació.

Com a estratègia i horitzó, cal seguir generant espais, discursos, narratives, xarxes, comunitats i imaginaris segurs i lliures de violències masclistes. Això implica formar-nos juntes, però també seguir generant informació a favor de la igualtat. Implica, doncs, que comencem a sortir de l'aïllament i desenvolupem tot allò que ens imaginem per limitar el nostre malestar i maximitzar el nostre benestar, també en el món digital.

SEXPREADING, DISSEMINACIÓ DE CONTINGUTS SEXUALS

7. Bones pràctiques, exercicis i consells per prevenir i millorar la resposta a les violències masclistes digitals

7.1. Selecció de bones pràctiques institucionals

En l'àmbit internacional, existeixen una sèrie de **serveis especialitzats** que acompanyen les dones i persones LGTBIQ* que pateixen violències masclistes digitals. Aquests serveis són un exemple de bones pràctiques que volen inspirar la implementació de serveis especialitzats a Catalunya. Es tracta de línies telefòniques d'assistència sobre seguretat digital, que ajuden les dones en situació de risc a millorar les seves pràctiques de seguretat en línia i els proporcionen una resposta ràpida d'emergència. **Un exemple** és el servei **Access Now**, que està disponible 24 hores tots els dies de la setmana en 8 idiomes, o la **Digital Rights Foundation**, amb seu al Pakistan.

En l'àmbit estatal, destaca la campanya **#PuedesPararlo con el #CanalPrioritario**, de l'**Agència Espanyola de Protecció de Dades**, que posa a disposició de la població un canal per sol·licitar la retirada de fotografies, vídeos o àudios de contingut sexual o violent que circulen per internet sense el consentiment de les persones afectades (<https://www.aepd.es/canalprioritario/>).

També destaca la campanya "El control es tuyo, que no te controlen", que

impulsen el Ministeri d'Educació i el d'Igualtat, juntament amb l'organització Pantallas Amigas, amb l'objectiu d'ajudar als i les adolescents i menors a detectar l'assetjament i les violències masclistes digitals (<https://www.aepd.es/es/prensa-y-comunicacion/notas-de-prensa/el-control-es-tuyo-que-no-te-controlen>).

En l'àmbit autonòmic, el web dels Mossos d'Esquadra ofereix una gran diversitat de recursos, eines i informació actualitzada per navegar i utilitzar de manera segura internet, els mòbils, el correu electrònic, les xarxes socials i les aplicacions (<https://mossos.gencat.cat/ca/temes/Internet-xarxes-socials-i-aplicacions/>).

En l'àmbit local, l'Ajuntament de Barcelona ha dedicat el premi 2020 del Dia Internacional contra les Violències Masclistes a les violències masclistes digitals. També des de l'Ajuntament de Barcelona s'està empoderant les dones en el coneixement de la tecnologia per avançar en la igualtat de gènere en aquest àmbit. **Girls for a Change**, Data i Women Hackathons o **Empowering Women in Tech**, de l'i.Lab, són alguns dels esdeveniments promoguts des d'aquesta institució. Des de la Diputació de Barcelona s'ha editat una guia de claus jurídiques sobre aquestes violències (https://formawiki.diba.cat/pub/igualtat_i_ciudadania/fda5c484_claus_juridiques_sobre_violencias_masclistes_digitals/index.html).

7.2. Selecció de bones pràctiques comunitàries i feministes

Tal com apuntàvem abans en les estratègies de resposta, **des del ciberfeminisme s'han desenvolupat pràctiques comunitàries i col·lectives que posen l'accent en l'empoderament de les dones** per gaudir també dels drets digitals. Aquí destaquem algunes de les iniciatives i pràctiques comunitàries més interessants:

- **Ciberseguras:** un espai d'aprenentatge i protecció format per una xarxa de ciberfeministes d'Amèrica Llatina: Clandestina (el Brasil), Ciberfeministas GT (Guatemala), Derechos Digitales (Xile-Mèxic), Dominemos la tecnología - APC, Luchadoras (Mèxic), Nodo Común (Bolívia), SocialTIC (Mèxic). Té una secció que ajuda a identificar les violències masclistes digitals i trobar vies per contrarestar-les. També inclou recomanacions que inclouen pràctiques de privacitat, seguretat digital i autocures digitals.

<https://ciberseguras.org/>

- **Acoso.online:** és una xarxa de feministes que treballen per la defensa dels drets digitals i per combatre les violències masclistes digitals. Conté consells i una guia per denunciar i resistir la publicació de pornografia no consentida (*sexpreading*).

<https://acoso.online/es/>

- **Security in a box:** és un kit d'eines i tàctiques de seguretat digital. Inclou recomanacions sobre l'ús segur de plataformes, xarxes socials i telèfons mòbils. Ha estat desenvolupat de manera conjunta pel Front Line Defenders i Tactical Technology Collective.

<https://securityinabox.org/es/>

- **Safer Nudes:** es tracta d'uns materials, del col·lectiu brasiler Coding Rights, que posen en el centre les llibertats de les dones d'expressar la sexualitat lliurement i de manera més segura. Safer Nudes ofereix una guia per realitzar *sexting* segur, amb aplicacions que permeten enviar la foto i que s'esborri al poc temps o amb aplicacions que permeten ofuscar aquelles parts del cos que poden ser identificades.

<https://www.codingrights.org/send-nudes/>

- **Servidores feministes:** algunes tecnòlogues feministes estan desenvolupant serveis i plataformes digitals que garanteixin els drets de les dones i persones LGTBIQ a participar plenament a internet, així com el seu dret a la privacitat, seguretat i sobirania digital. S'estan creant servidors que allotgen de manera segura webs, serveis de núvol amb intranets de treball col·laboratiu, etc. Maadix.net, anarcha-server.org, clandestina.io, codigosur.org, **vedetas.org** o systerserver en són una mostra.

7.3. Algunes recomanacions per fer la denúncia

En cas de voler fer una denúncia, s'hauran de tenir en compte les particularitats de l'agressió. Per exemple, un ciberassetjament a la feina pot denunciar-se davant de la Inspecció de Treball o davant dels jutjats socials, i també pot denunciar-se davant dels Mossos d'Esquadra i del Jutjat de Guàrdia perquè, a banda de ser una infracció laboral, pot ser constitutiva de delictes. La divulgació inconstentada de continguts íntims pot denunciar-se davant de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) i també davant dels Mossos d'Esquadra i del Jutjat de Guàrdia, perquè a banda d'una infracció de protecció de dades, també és un delictes. **Triar el recorrent legal no sempre és fàcil, perquè hi ha violències masclistes digitals que no estan prohibides enllloc i d'altres que poden estar prohibides en diferents jurisdiccions o branques del Dret.**

Al web acoso.online, com veiem, es recullen una sèrie de consells pràctics aplicats a cada tipus de denúncia: administrativa, civil, penal i laboral. **Atesa la complexitat d'aquests casos, convé assessorar-se amb professionals expertes en la matèria per entendre quins requisits tècnics té cada tipus de procediment: la durada, els costos, i el resultat que en podem esperar.** L'assessorament legal també és important per avaluar la viabilitat del

procediment segons les proves de què disposem i com han estat preservades. També caldrà veure si els recorreguts legals que ens plantejem són compatibles entre ells. Per exemple, la queixa davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades és compatible amb la denúncia davant dels Mossos d'Esquadra o del Jutjat. En tot cas, **abans de fer una petició d'eliminació de continguts a través de les plataformes intermediàries d'internet, davant d'institucions com l'AEPD o de dur a terme una denúncia legalment, ens haurem d'assegurar d'haver preservat la prova perquè tingui validesa i força legal.**

7.4. Consells legals i documentació de la prova

La prova té diferents nivells d'exigència segons les etapes d'un procediment legal. A l'inici del procediment, per exemple, per formular una denúncia, el fet d'aportar un principi de prova, com pot ser una captura de pantalla, pot ser suficient per dotar la denúncia d'una aparença de veracitat que obri la receptivitat de l'òrgan judicial per investigar els fets denunciats. Malauradament, aquest principi de prova no serà suficient per tenir valor de prova plena en el moment del judici. Cal tenir en compte que **la persona denunciant és la que, segons el sistema judicial espanyol, té el deure de provar els fets denunciats.**

Des de l'any 2015 el **Tribunal Suprem estableix que la prova digital aportada com a simple impressió o document descarregat només serà vàlida si cap de les parts del procediment la impugna**. En cas contrari, caldrà comptar amb un informe pericial que certifiqui l'autenticitat i integritat de la prova, així com la seva cadena de custòdia. Davant del risc que el procediment judicial pugui fracassar per manca de prova o per prova insuficient, **és recomanable no esborrar cap contingut i preservar-lo des del mateix moment en què tenim coneixement de l'existència d'aquell contingut**. Existeixen diverses empreses privades de certificació de continguts digitals, fàcils de gestionar i de baix cost. La preservació de la prova pot ser indispensable, perquè els terminals que l'allotgen es poden malmetre, els infractors poden esborrar els continguts o les empreses gestores de les xarxes socials poden no entregar-nos informació.

La prova no es limita a la documentació de la representació gràfica d'un contingut, sinó que inclou molts altres aspectes qualitatius, que tenen a veure amb la data i hora, amb la transmissió del contingut entre emissor i receptor, el tipus de fitxer, l'autoria, la URL que vincula el contingut amb uns dispositius i una connexió a internet, etc. Cada tipus de prova, sigui un tuit, correus electrònics, missatges de WhatsApp, un vídeo enllaçat en un post o el dany a un fitxer informàtic,

requerirà la seva forma particular de ser preservada i documentada.

Els dos altres paràmetres a tenir en compte a l'hora de triar el mecanisme de preservació de prova són la gravetat dels fets i la complexitat tècnica d'aquests. **Com més rellevant sigui aquella prova o més difícil sigui d'examinar per persones no expertes, més necessari serà que personal tècnic la documenti i analitzi**. Si l'avaluació tècnica no l'assumeix el jutjat i ha de ser aportada per la part denunciante, poden encarir-se molt els procediments, degut al cost d'aquest tipus d'informes pericials, que solen elaborar professionals de la informàtica o de l'enginyeria informàtica.

INFORMACIÓ QUE ES POT APORTAR EN UNA DENÚNCIA

CORREUS ELECTRÒNICS

Impressió del correu, tant del contingut com de la capçalera tècnica. La capçalera tècnica s'ha d'obtenir del correu original, no d'un reenviament. Per obtenir la capçalera tècnica d'un correu, Google conté ajudes. Si es volen adjuntar arxius, cal que estiguin en el format original.

FÒRUMS

Captura de pantalla que inclogui l'URL. Adreça del fòrum, pseudònim de l'autor, dia i hora de la publicació, adreça IP si és visible.

MISSATGERIA INSTANTÀNIA (TIPUS WHATSAPP)

Nom de l'aplicació utilitzada, pseudònim, telèfon, identificador o qualsevol altra informació de l'interlocutor. Data i hora dels fets, extracció de la conversa i, si no és possible, captura d'imatges dels textos amb marge.

XARXES SOCIALS

Captures de pantalla dels perfils de xarxes socials involucrats, amb els identificadors o URL. Captura del que es vol denunciar, amb la data i l'hora, ubicant-ho dins del perfil o pàgina corresponent.

WEBS DE VÍDEOS O FOTOGRAFIES

Nom i URL del web, captura de pantalla que inclogui l'URL del vídeo/fotografia que es vol denunciar. Nom del publicador, si apareix, o qualsevol altra dada d'identificació.

➔ **Per organitzar la informació i les proves de manera ordenada i cronològica recomanem crear una Bitàcora pròpia, que inclogui (data / hora / tipus d'atac / plataforma / URL / captura de pantalla / contingut, etc). També recomanem certificar pàgines, correus, documents d'internet en plataformes o eines de certificació digital oficial, davant de notari/ària o lletrats de l'Administració de justícia (LAJ).**

Totes les dades o informacions es poden recollir en format digital o imprès. La policia recollirà tota la informació per complementar la denúncia, però en cap cas validarà la informació com a prova. La jutgessa o el jutge decidiran si serà o no prova del delictes.

TRENCAMENT D'ORDRES D'ALLUNYAMENT

AMB AQUESTA SENTÈNCIA DICTAMINO QUE EL SENYOR ÒSCAR AMORÓS NO POT ACOSTAR-SE A LA SENYORA SÒNIA RIU NI COMUNICAR-SE AMB ELLA PER CAP MITJÀ...

ÒSCAR: Ets a casa? M'he deixat uns papers i he de passar a recollir-los. Serà només un moment.

SÒNIA.BOOK
Sou els millors!

Ja vaig veure les fotos!
Ereu al Café Nou?
Per fer cafès si que tens temps, eh?

Quan hi tornareu?
Allò dels papers, què? Ens veurem?
El Toni va sempre a fer el café amb vosaltres?
Convideu-m'hi, no?

Sònia, contesta!
Sé que em llegeixes...
Contesta d'una vegada!

HOLA, QUE PODEM XERRAR?
L'ÒSCAR NO PARA DE CONTACTAR-ME DES DE TOTES LES XARRES SOCIALS.
ESCOLTA, HE HA UNA SENTÈNCIA. SE S'APROPA O CONTACTA AMB TU, ESTÀ INCUMPLINT L'ORDRE DE NO APROPAMENT I COMUNICACIÓ.

CONTACTE
ÒSCAR AMORÓS
+34 666 009 3456
BLOQUEJAR

ARA QUE L'HE BLOQUEJAT, VULL ANAR ALS MOSSOS A VEURE QUÈ MÉS HE DE FER...
T'HE ACOMPANYO!

HOLA! SOC LA LAURA, DEL GRUP D'ATENCIÓ A LA VÍCTIMA. JO FAKÉ EL SEGUIMENT DEL TEU CAS QUAN HAGIS POSAT LA DENÚNCIA. EXPLICA'M QUÈ HA PASSAT...
D'ACORD.

PER CONCLoure...

Tot i que Catalunya ha estat pionera a l'hora d'incloure les violències masclistes digitals a la normativa, aquestes violències, cada dia més presents, segueixen sent desconegudes per a gran part de la població. Tot apunta, doncs, que si bé tenim un llarg camí per erradicar les violències masclistes a casa nostra, també el tenim per erradicar-les del món digital.

Com hem vist, les agressions masclistes que es perpetren a internet, a les xarxes socials i a través dels dispositius mòbils poden tenir manifestacions i respostes molt diverses. Solen ser perpetrades per parelles, exparelles o persones de l'entorn proper i produir-se de manera aïllada, o bé combinades amb les violències presencials tradicionals. En tots els casos, però, tenen uns impactes psicològics, econòmics, educacionals, laborals, relacionals i, fins i tot, físics sobre les dones que les pateixen.

Amb aquesta guia precisament hem volgut donar suport a totes aquestes dones, ajudant-les a identificar les agressions i mostrant-los les eines

legals i de suport que tenen a l'abast per documentar-les i denunciar-les. Però també hem volgut aprofundir en les estratègies i els mecanismes que tenim per cuidar-nos si volem ser en el món digital de manera segura i plaent.

La guia també ha posat llum en la prevenció d'aquestes violències i ha aportat pautes perquè analitzem els nostres riscos digitals, un pas imprescindible per empoderar-nos i mitigar possibles atacs.

Per fer front a les violències masclistes digitals, igual com passa amb les violències masclistes presencials, és clau que ens informem i que sortim de l'aïllament. Sortir-ne individualment, però, sobretot, sortir-ne juntes, acompanyades de grups de suport i de col·lectius que ens emparin per construir unes relacions digitals més riques, lliures i segures.

Esperem que aquesta guia sigui un pas endavant en tots aquests sentits.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

European Institute for Gender Equality (EIGE) (2017). *Cyberviolence against women and girls*.
<http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/cyber-violence-against-women-and-girls>

European Women's Lobby (2017). #hernetherights: Mapping Online Violences Against Women and Girls in Europe." European Women's Lobby.
https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/hernetherights_resource_pack_2017_web_version.pdf

FRA-European Union Agency for Fundamental Rights (2014). *Violence Against Women: an EU-wide Survey: Main Results*. Publications Office of the European Union.
<https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

Igareda González, N., Pascale, A., Cruells López, M., & Paz Torres, O. (2019). *Les ciberviolències masclistes*.
https://ddd.uab.cat/pub/estudis/2019/233750/Estudi-Ciberviolències_final.pdf

Inter-Parliamentary Union (IPU) and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) (2018). *Sexism, harassment and violence against women in parliaments in Europe*.
<https://www.ipu.org/resources/publications/reports/2018-10/sexism-harassment-and-violence-against-women-in-parliaments-in-europe>.

Luchadoras (2017). *La Violencia en Línea contra las Mujeres en México. Report to the UN Rapporteur on Violence Against Women*.
https://luchadoras.mx/wp-content/uploads/2017/12/Informe_ViolenciaEnLineaMexico_InternetEsNuestra.pdf

Serra, L. (2018). "Las violencias de género en línea." *Informe Pikara Magazine*.
<https://lab.pikaramagazine.com/wp-content/uploads/2019/06/VIOLENCIAS.pdf>

Serra, L. (2020). "Claus jurídiques sobre violències masclistes digitals." Diputació de Barcelona.
https://formawiki.diba.cat/pub/igualtat_i_ciudadania/fda5c484_claus_juridiques_sobre_violencies_masclistes_digitals/index.html

Vergés, N. (coord); Hache, A.; Vergés, N.; Manzanares, G.; Escobar, M.; Cornelio, I.; Anamboo (2018). *Redes sociales en perspectiva de género. Guía para conocer y contrarrestar las violencias de género on-line*. (pp. 120). Instituto Andaluz de Administración Pública.
<http://www.juntadeandalucia.es/institutodeadministracionpublica/publico/libros/redessociales/files/assets/basic-html/index.html#1>

Vergés, N. i Donestech (2019). "Kit contra les violències masclistes on-line." *Idees. Revista de temes contemporanis*, 2019, num. 47, p. 01-04.
<https://revistaidees.cat/kit-contra-les-violencies-masclistes-online/>

FRA. "Crime, safety and Victims' rights" (2021).
https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-crime-safety-victims-rights_en.pdf

RECURSOS GUIES I KITS

Consells de ciberseguretat: resum de consells de ciberseguretat d'un pèrit informàtic expert al programa *Tot es Mou* de TV3.

<https://www.youtube.com/c/brunoperezjunca>

mossos d'esquadra

